

عنوان درس (فارسی): روش تحقیق و مرجع شناسی فقه و اصول

عنوان درس (انگلیسی): (Research Methods and Bibliography in Jurisprudence)

نوع درس: تخصصی

پیش‌نیاز: دارد ○

ندارد ●

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: واحد نظری

تعداد ساعت: ۳۲

اهداف کلی درس

آشنایی با روش مطالعه و پژوهش در علوم اسلامی به‌طور عام و آگاهی از منابع مطالعاتی در حوزه فقه و اصول و علوم وابسته.

اهداف ویژه درس

آشنایی با کلیات شامل: تعریف متدلوژی، مقایسه منطق صوری و منطق عملی، طبقه‌بندی علوم و... ویژگی‌های محقق، مراحل تحقیق، روش‌های گردآوری داده‌ها، شیوه گزارش تحقیق، منابع تحقیق در علوم اسلامی، منابع تحقیق در فقه و اصول، آشنایی با مراکز تحقیقاتی جهان اسلام، آشنایی با نرم‌افزارهای علوم اسلامی، آشنایی با پایگاه‌های تحقیقاتی

توانایی و شایستگی‌هایی که درس پرورش می‌دهد

توانمندسازی دانشجویان جهت آماده‌سازی تحقیق و مقاله طبق اصول و راهبردهای اصلی

کلیات شامل: تعریف متدلوژی، مقایسه منطق صوری و منطق عملی، طبقه‌بندی علوم و رده‌بندی علوم اسلامی، نسبت علوم اسلامی با دیگر علوم، اهمیت تحقیقات بنیادین و کاربردی و تفاوت آن دو انواع تحقیق با توجه به هدف و غایت (تاریخی، تحلیلی، توصیفی...)، انواع تحقیق با توجه به ابزار و شیوه (کتابخانه‌ای، پرسشنامه‌ای آزمایشگاهی)

ویژگی‌های محقق

مراحل تحقیق: انتخاب موضوع، تبیین موضوع (معانی لغوی و اصطلاحی، کلیدواژه‌ها، پیشینه مطالعاتی و تحقیقاتی، شناسایی منابع تحقیق و فراهم آوردن آن‌ها): ارائه فرضیه و چگونگی تنظیم آن، تهیه طرح نامه تحقیق

روش‌های گردآوری داده‌ها: روش مطالعه و یادداشت‌برداری از منابع مکتوب، چگونگی ثبت تحقیقات میدانی

شیوه گزارش تحقیق: اصول نگارش، فصل بندیها، چکیده‌نویسی، نمایه‌سازی، ارجاعات، تدوین فهرس، کتابشناسی و غیره

منابع تحقیق در علوم اسلامی: کتاب و کتابخانه، احیای نسخ خطی، رایانه و اینترنت

منابع تحقیق در فقه و اصول: منابع اولیه در دوران قبل از تدوین و...

آشنایی با مراکز تحقیقاتی جهان اسلام در دوران کنونی به‌طور عام و مراکز تشیع و ایران به‌طور خاص

آشنایی با نرم‌افزارهای علوم اسلامی به‌ویژه در حوزه فقه و علوم وابسته

آشنایی با پایگاه‌های تحقیقاتی در شبکه جهانی اطلاع‌رسانی، موتورهای جستجو و...

توضیح: بهتر است این درس با انجام بازدید عملی از مراکز تحقیقاتی و علوم اسلامی همراه گردد.

روش یاددهی - یادگیری

ایجاد فضای مناسب برای دانشجویان جهت مشارکت مفید در مباحث درسی؛ ارزشیابی از آموخته‌های دانشجویان با استفاده از روش پرسش و پاسخ؛ ارائه تحقیقات کوتاه مرتبط با موضوعات درسی در برخی از جلسات؛ ارائه گزارش درس در ابتدای هر جلسه توسط دانشجویان؛ تشویق دانشجویان به ارائه کنفرانس؛ تمرکز بر روی مباحث استدلالی و تقویت قدرت استنباط و تحلیل دانشجو توسط استاد؛ هدایت دانشجویان به مشورت و هم‌اندیشی با استفاده از روش بحث گروهی؛ هدایت دانشجویان به تفکر دقیق و علاقه‌مندی به کاوشگری؛ استفاده از روش حل مسئله برای توصیف و تبیین مسائل تحلیلی جهت توانمندسازی دانشجویان برای استنباط و ارائه نظر و تحلیل درست مباحث.

روش ارزیابی

پروژه	آزمون نهایی	میان ترم	ارزشیابی مستمر
-	نوشتاری: ۹۰٪ عملکردی: -	-	۱۰٪

تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

فضای کلاس - نرم افزار پاور پوینت - تخته وایت برد / هوشمند - ویدئو پروژکتور

فهرست منابع

- صابری، حسین، *مهارت های تحقیق و مآخذ شناسی علوم اسلامی*، تهران: انتشارات سمت، ۱۳۸۹ ش.
- مرکز مطالعات و تحقیقات اسلامی، پژوهشکده فقه و حقوق، *مآخذ شناسی قواعد فقهی*، قم: مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۹ ش.

منابع اینترنتی:

۱. بانک اطلاعات نشریات کشور: <http://www.magiran.com>
۲. پایگاه مجلات تخصصی نور: <http://www.noormags.ir>
۳. پایگاه اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی: <http://sid.ir>

